

TEATRE

Ritual
d'humiliació
laboral

Crítica

SANTI FONDEVILA
BARCELONA

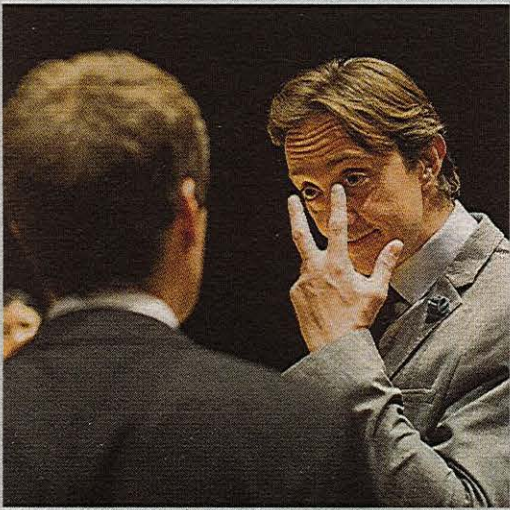
'Bull' LA VILLARROEL FINS AL 22 D'ABRIL

Quan el toro surt a la plaça ja sap que serà la víctima, llevat d'un indult, molt escassos. Per això quan Thomas, més esqueller que brau, surt a l'arena rectangular de La Villarroel ja sabem que ell serà el toro a sacrificar en una lídia laboral farcida de crueltat, un desagradable ritual d'humiliació.

El britànic Mike Bartlett va imaginar que la cerimònia i els intèrprets d'una corrida eren ideals per representar una sàtira ferotge sobre la competència laboral dins d'una empresa habitada per personatges que no tenen res a envejar als venedors creats per David Mamet a *Glengarry Glen Ross*. El més interessant de l'obra, però, és que el *bullying* escolar i l'estigma de les diferències socials són els motius subjacents de la competició per quedar-se a l'empresa. Vull dir que el retrets i atacs que es produeixen són bàsicament molt semblants als que podríem imaginar en un pati d'escola sobre el nano que vesteix inadequadament, que té alguna cosa estranya als cabells o que és pobre.

La provocadora Isabel, el suficient Tony i l'angoixat Thomas han sigut citats pel cap de l'empresa, i tots sospiten que un d'ells està sentenciat. Sobre el rectangle buit –que també funciona com un quadrilàter de lluita lliure– començarà un breu (dura una hora) però intens i contundent procés de destrucció del més indefens, del més dèbil, d'aquell que no ha sabut interpretar el que és i el que no és important, aquell il·lús que pensava que l'esforç i la feina ben feta eren els millors avals per a un treballador. La víctima es revoltarà llançant cornades inútils, per sagnants que siguin, sobre els altres competidors. Però la lluita és desigual i des de l'inici l'escorxador l'espera.

Bull és un text actual i punyent que no deixa indiferent i que remou les entranyes dels que alguna vegada han sentit la impotència enfront d'uns mecanismes mercantils deshumanitzats. Però és un text que requeria més cinisme i menys sarcasme que el que li ha posat Pau Roca, perquè el primer fereix i el segon fa riure. I tot plegat no és pas per riure. —

Joan Carreras és un dels treballadors nominats a deixar l'empresa. KIKU PIÑOL

LITERATURA

L'escriptor kenia Ngugi wa Thiong'o va presentar ahir a la llibreria La Central de Barcelona *A la Casa de l'Intèrpret*, el segon volum de les seves memòries. PERE VIRGILINgugi wa Thiong'o, el venerable
guerriller contra el colonialisme

Presenta 'A la Casa de l'Intèrpret', el segon volum de les seves memòries

NÚRIA JUANICO
BARCELONA

"Alguns periodistes em descriuen ara com el guerriller lingüístic", afirma Ngugi wa Thiong'o (Kamiriithu, Kènia, 1938) abans de deixar anar una rialla esclatant. Li fa gràcia l'expressió perquè la seva croada en defensa de les llengües no és nova, sinó que va començar el 1986 amb la publicació de *Descolonitzar la ment* (traduïda al català i al castellà per Raig Verd l'any passat). "No és que estigui cansat de la lluita, però tinc la sensació que fa trenta anys que volto pel món repetint la mateixa cançó i les coses no canvien", afirma en un to jovial.

En la seva visita ahir a Barcelona –passarà avui pel festival MOT a Olot–, l'escriptor kenia va reiterar la importància de combatre el monolingüisme, que va definir com "el diòxid de carboni de les cultures", però va posar èmfasi en altres qüestions, com l'impacte de la colonització a l'Àfrica i la necessitat de refutar prejudicis i estereotips. Són dos dels temes que alimenten el segon volum de les seves memòries, *A la Casa de l'Intèrpret*, que Raig Verd ha publicat en català i castellà. El projecte memorialístic, que compta amb una tercera entrega prevista per més endavant, recorre la vida de Thiong'o des de la seva infantesa en temps de guerra fins a l'edat adulta, quan va descobrir que seria escriptor. A *A la Casa de l'Intèrpret* el

relat es focalitza en els anys 50, quan Thiong'o, adolescent, va viure en un internat durant l'etapa més repressiva del govern britànic al país. "Després del primer semestre a l'institut vaig tornar de vacances al poble –recorda–. Quan hi vaig arribar, totes les cases havien desaparegut. El govern britànic les havia traslladat a una mena de camp de concentració i jo em vaig sentir com un estrany, perquè aquella llar ja no me la sentia meua".

Un país en guerra

Per a un jove Thiong'o, aquella va ser una època de contradiccions accentuades pel context polític i social de Kènia, on el 1952 va arrencar la revolta de la guerrilla Mau Mau que va desembocar en la independència del país. "L'escola era un espai protegit on em sentia segur, però allà seguia una educació colonial. Era xocant, perquè quan sortia de l'internat veia que hi havia una guerra contra el colonialisme", relata l'escriptor.

Amb el temps i les pròpies vivències, Thiong'o s'ha distanciat d'aquella educació i s'ha convertit en un ferri combatent contra el colonialisme i en un gran defensor de la justícia i la igualtat. "L'estat opressor sempre veu la dissidència com una bogeria", constata l'escriptor, que ho exemplifica recordant

que els propietaris de les plantacions titllaven de bojos els esclaus evasors perquè "no entenien com algú es podia escapar del que ells consideraven que era el paradís". En les memòries, Thiong'o critica el paper del govern britànic i la seva estratègia per estigmatitzar la revolta i, així, evitar que cresqués. "Qualsevol protesta i dissidència era un atac a l'estat colonial i es considerava terrorisme", diu. Malgrat que l'organització es va batejar com a Guerri-

lla per la Terra i la Llibertat, els britànics els anomenaven Mau Mau, un nom que, segons Thiong'o, "tenia la intenció d'emboirar l'objectiu de la revolta i transmetre la idea que lluitaven sense sentir".

Visiblement agraït per la rebuda que tenen els seus textos arreu del món, Thiong'o no pot evitar somriure quan se li planteja que l'any passat el seu nom sonava com un dels candidats a guanyar el premi Nobel de literatura. "Gairebé me'l van donar a mi, sí. Però m'agradaria haver sigut alguna cosa més que un gairebé guanyador", admet amb humilitat, i sense tirar la tovallola insinua un desig latent: la possibilitat que aquest any el guardó recaigui en ell. —

**Ressenya
de les memòries**
Pots llegir la crítica
que David Vidal fa
d'*A la Casa de l'Intèrpret*
de Ngugi wa Thiong'o
al suplement
'Ara Llegim'
(pàg. 49)